

Ny som sjukskötare

Övergången från studielivet till arbetslivet och dess utmaningar

Sanieh Sedighi

Examensarbete

2019

Utbildningsprogrammet

Sjukskötare 2015

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Sjukskötare
Identifikationsnummer:	7315
Författare:	Sanieh Sedighi
Arbetets namn:	Ny som sjukskötare - Övergången från studielivet till arbetslivet och dess utmaningar
Handledare (Arcada):	Maria Forss
Uppdragsgivare:	Finlust
<p>Sammandrag:</p> <p>Det här arbetet är en del av Finlust-projektet som är en uppföljning till Lust studien. Syftet med detta arbete var att granska den nyutbildade sjukskötarens arbetsbild och hennes egen uppfattning om den. Frågeställningarna i arbetet lyder: Hur upplevs arbetslivets utmaningar av den nytexaminerade sjukskötare? Vilka åtgärder kan det vidtas för att den nytexaminerade sjukskötare på bästa sätt flytta sig från studielivet in i det nya arbetslivet? Arbetet är en litteraturstudie där materialet består av tidigare forskningsartiklar. De tio valda artiklar har analyserats enligt den kvalitativa innehållsanalysen. Resultaten visar att redan under studietiden börjar man bekanta sig med verkligheten av arbetslivet inom vård branschen. Den teoretiska referensramen som har använts i detta arbete är Bennets teori, <i>Från novis till expert</i> som beskriver skillnader i kliniska prestationer hos nyblivna sjuksköterskor och expertsjuksköterskor i fem olika stadier, från att vara novis till att vara expert. Resultatet av denna studie visar att den stora arbetsbelastningen är det mest bidragande faktumet för arbetsstress. Även att man hamnar i situationer där ansvaret är stort medan brist på arbetserfarenhet är en självklarhet upplevs som frustrerande för den nyutbildade sjukskötare. Resultaten fortsättningsvis visar även att ett bra introduktionsprogram för den nyblivna sjukskötare. bra handledning i början av arbetsrelationen samt åtgärder som bidrar till bättre självförtroende hos den oerfarna sjukskötare hjälper henne att anpassa sig bättre i sin nya roll som en yrkeskunnig sjukskötare.</p>	
Nyckelord:	Nyutexaminerad sjukskötare, Arbetsrelaterad stress, Vård, Utmaningar, Arbetserfarenhet, Sjukskötare
Sidantal:	32
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Nursing
Identification number:	7315
Author:	Sanieh Sedighi
Title:	New as a nurse – Transition from student life to working life and its challenges
Supervisor (Arcada):	Maria Forss
Commissioned by:	Finlust
<p>Abstract:</p> <p>This study is a part of Finlust project, which is a follow-up to the Lust research study. The purpose of this study was to examine the work profile of the newly qualified nurses and their own perception of it being the same. The questions in this study are: How does a newly graduated nurse experience the challenges of working life? What steps can be taken to ensure that the newly graduated nurses best move from the student life into the new working life? The research is a literature study in which the material consists of previous research articles. The ten selected articles have been analysed according to the qualitative content analysis. The result show that already during the study period you begin to get acquainted with the reality of working life in the healthcare industry. The theoretical frame of references used in this research is Bennet's Theory, from novice to expert. which describes differences in clinical performance of new qualified nurses and expert nurses in five different stages, from being novice to become an expert. The result of this study show that the large workload is the most contributing fact to work-related stress. The fact that you end up in situations where the responsibility is great while a lack of experience is a matter of course is perceived as frustrating for the newly qualified nurses. The results continue to show that a good introductory program for the new novice nurses, good supervision at the beginning of the work relationship and measures that contribute to better self-confidence of the inexperienced nurse help her to adapt better in her new role as a professional nurse.</p>	
Keywords:	Newly graduated nurse, Work related stress, Caring, Challenges, Work experience, Nurse
Number of pages:	32
Language:	Swedish
Date of acceptance:	

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Sairaanhoitaja
Tunnistenumero:	7315
Tekijä:	Sanieh Sedighi
Työn nimi:	Uusi sairaanhoitajan- Siirtyminen opiskelijaelämästä työelämään ja sen haasteet
Työn ohjaaja (Arcada):	Maria Forss
Toimeksiantaja:	Finlust
<p>Tiivistelmä: Tämä tutkimustyö on osa Finlust-hanketta, joka on jatko Lust-tutkimukselle. Tämän työn tarkoituksena oli tutkia vastavalmistuneen sairaanhoitajan työprofiilia ja hänen omaa käsitystään siitä. Tämän tutkimuksen kysymykset ovat: Kuinka vastavalmistunut sairaanhoitaja kokee työelämän haasteet? Miten voidaan varmistaa, että äskettäin valmistunut sairaanhoitaja siirtyy parhaiten opiskelijaelämästä uuteen työelämään? Tämä työ on kirjallisuustutkimus, jossa aineisto koostuu aikaisemmista tutkimusartikkeleista. Kymmenen valittua artikkelia on analysoitu laadullisen sisältöanalyysin perusteella. Tulokset osoittavat, että jo opiskeluaikana aloitetaan tutustua terveydenhuollon työelämän todellisuuteen. Tässä työssä käytetty teoreettinen viitekehys on Bennetin teoria, aloittelijasta asiantuntijalle, joka kuvaa uusien sairaanhoitajien ja asiantuntijahoitajien kliinisen suorituskyvyn eroja viidessä eri vaiheessa aloittelijasta asiantuntijaksi. Tämän tutkimuksen tulokset osoittavat, että suuri työtaakka vaikuttaa eniten työstressiin. Vasta koulutetut sairaanhoitajat turhautuvat siihen, että työvastuu on suuri vaikka työkokemuksen puute on itsestään selvää siinä vaiheessa työelämässä. Tulokset osoittavat edelleen, että hyvä perehdytysohjelma uudelle sairaanhoitajalle. Hyvä ja vastuullinen opastusta työsuhteen alussa ja toimenpiteet, jotka lisäävät kokemattoman sairaanhoitajan itseluottamusta, auttavat häntä sopeutumaan paremmin uuteen ammatillisen sairaanhoitajan tehtävään.</p>	
Avainsanat:	vastavalmistunut sairaanhoitaja, Työhön liittyvä stressi, Hoito, Haasteet, Työkokemus, Sairaanhoitaja
Sivumäärä:	32
Kieli:	Ruotsia
Hyväksymispäivämäärä:	

INNEHÅLL

1	Inledning.....	6
2	Bakgrund.....	6
2.1	Arbetsrelaterad stress.....	7
2.2	Varför vårddyrke.....	7
2.3	Arbetsbelastningen inom vården.....	8
2.4	Psykosociala arbetsbelastning inom vården.....	9
3	Teoretisk referensram.....	9
3.1	Utmaningar en ny sjukskötare möter.....	11
3.2	Incentiv för att överkomma utmaningar.....	12
3.3	Sammanfattning.....	13
4	Syfte och Frågeställning.....	14
5	Litteraturstudie som metod.....	14
5.1	Val av artiklar.....	15
5.2	Analys av artiklar.....	16
5.3	Kritisk granskning av material.....	17
5.4	Etiska aspekter för litteraturstudie.....	17
6	Resultat.....	18
6.1	Arbetsrelaterad stress.....	18
6.2	Brist på arbetserfarenhet.....	19
6.3	Anpassande till den nya rollen som sjukskötare.....	20
6.4	Incentiva åtgärder.....	22
6.5	Sammanfattning.....	22
7	Diskussion.....	23
7.1	Avslutning.....	25
	Källor.....	26
	Bilagor.....	30

1 INLEDNING

Det har blivit allt vanligare i Finland att unga och professionella sjuksköterskor flyttar utomlands. Finlandssvenska sjuksköterskor flyttar speciellt till Sverige. Detta eftersom man inte behöver slösa energi på att lära sig det lokala språket, utan man har möjlighet att komma direkt i arbetslivet. Osäkerheten gällande social- och hälsovårdsreformen samt centralisering av verksamhet kan orsaka att allt fler sjuksköterskor vill flytta till Sverige. Social- och hälsoreformerna kan skapa en rädsla för minskning av arbetsplatser och en frustration över väntan på inverkan av reformerna över arbetsmöjligheter och -omständigheter. Å andra sidan råder det brist på sjuksköterskor i Sverige. Detta i sin tur kan bidra till att arbetsplatserna där bildar olika modeller att organisera arbetet som ska göra det mer lockande att stanna. (Svartström 2017)

Det här arbetet är en del av Finlust-projektet som är en uppföljning till Lust studien. Lust studien tillhör Peter Gustavssons forskargrupp från Karolinska institutet och undersöker hur vårdutbildningen förbereder studeranden för arbetslivet men även att hur de nyutexaminerade sjuksköterskor trivs i sitt yrke. Enligt Lust studien kraven på sjuksköterskor och konstruktionen av deras utbildning har undergått omfattande förändringar det senaste decenniet. Studien påpekar även på att arbetsstress och utbrändhet inom vårdbranschen orsakar stort lidande för enskilda individer och stora kostnader för samhället. Genom att undersöka orsakerna till arbetsstress och vad som får vårdarna, med fokus på nyutbildade sjuksköterskor, att känna sig otillräckligt i sitt arbete hoppas jag på att man kan bättre förebygga dem i framtiden.

2 BAKGRUND

Brist på professionella sjuksköterskor är ett internationellt fenomen. Färre unga personer överväger en karriär inom vården. Det finns även en ökad tendens för att sjuksköterskor

som befinner sig redan i arbetlivet lämnar branschen. Låga löner, dåliga arbetsmöjligheter och begränsad professionell autonomi är faktorer som har minskat intresset för vårdarbetet. Låg arbetsförmåga och åldring är största orsaker till att varför sjuksköterskor lämnar branschen. Kraven på sjukvården har ändrats. Detta är en fakta som man har tagit hänsyn till i utvecklingen av sjukskötare utbildningen. Vårdarbetet innebär arbete i ett mångprofessionellt team. Därför är det av stor betydelse att även utvecklingen av vårdutbildningen motsvarar kraven på arbetet. (Vanhanen-Nuutinen m.fl. 2011)

2.1 Arbetsrelaterad stress

Överföring till ny professionell roll är en stressfull process som kan påverka den ny utexaminerade sjukskötaren både mentalt och fysiskt men stress kan även ha stor betydelse för arbetstillfredsställelse och det organisatoriska åtagandet.

Tung arbetsbördan, stora emotionella krav och strikt begränsade arbetsresurser är stress framkallande faktorer. Ny utexaminerade sjuksköterskor som upplever arbetsrelaterad stress är mindre nöjda med sina arbetsprestationer. Även tröskeln för att dessa sjuksköterskor lämna branschen är lägre än för dem som inte upplever stress på samma sätt. (Frögéli m.fl.)

2.2 Varför vårddyrke

Det finns många skäl för att varför man väljer att studera inom vårddyrket. Lusten att få hjälpa andra människor, det vidsträckta utbudet av arbetsmöjligheter som vårddyrket har möjlighet att erbjuda på är de vanligaste orsakerna som påverkar valet av en karriär inom vårdbranschen. Osjälviskhet, åtkomlighet och tillgänglighet samt intellektuell utmanande är begreppen som beskriver sjukskötare yrket. Med dessa egenskaper valet av ett givande yrke som sjukskötare brukar inte vara svårt. De som väljer att studera till sjukskötare är entusiastisk om den vårdande aspekten inom professionen och att de verkligen syftar på att ändra människors liv. Sjukskötarens arbete anses vara lika betydelsefull och värdig som läkares. (Hoeve m.fl. 2016)

2.3 Arbetsbelastningen inom vården

Vårdarbetet innebär stora belastningar. Utöver att patientarbetet är fysiskt tungt det innefattar också stora ansvar samtidigt som det råder personalbrist. Vårdorganisationer drar ner på personal av ekonomiska skäl utan att satsa på dess genomförbarhet på ett korrekt och patientsäkert sätt. Man som en vårdare har endast begränsad möjlighet att påverka situationen. Alla dessa faktorer bidrar till ökande av bl.a. psykosociala belastningen inom vårdbranschen. (Schröder & Grönlund 2018)

Arbetsbelastningen kan förekomma i olika grad. Hur arbetsbelastningen ökar beror på kraven från arbetsgivare eller de krav som vårdaren själv sätter på sig och sina prestationer. Stor arbetsbelastning kan leda bl.a. till arbetsrelaterad stress. De resurser som påverkar hur man klarar av arbetsbelastningen är kunskap, erfarenhet, personlighet, hälsotillstånd och möjlighet till att kunna återhämta sig samt möjlighet att kunna påverka det egna arbetet. (Schröder & Grönlund 2018)

Belastningsfaktorer indelas i fyra grupper; dåligt socialt klimat, brist på resurser, krav och begränsningar samt arbetets karaktär. Dåligt socialt klimat formas av dåliga relationer och som tidigare har nämnts dåligt samarbete, arbetsmiljö som inte stödjer ens mål och utveckling, våld samt orättvisa på arbetsplatsen. Bristfälliga resurser innefattar allt från dåliga arbetsredskap och låg kompetens till bristfällig information bristfällig bemanning. Medan krav och begränsningar karakteriseras av höga och orimliga arbetskrav, dåliga och bristfälliga möjligheter att använda och utveckla kunskaper, bristfälliga uppföljning av arbete samt begränsad delaktighet i befattande av beslut. Ensidiga arbetsuppgifter kan begränsa möjligheterna att vårdaren kan utveckla sin kunnighet. Höj arbetsbelastning kan också kopplas till utmattning. Att ha kontroll över sina utförande av arbetet kan minska risken för arbetsutmattningen. Ett annat betydande faktum som är typiskt för vårdbranschen är att den utsätts kontinuerligt för förändring. Till exempel förändringar i arbetstider och balans mellan arbete och fritid. (Schröder & Grönlund 2018)

2.4 Psykosociala arbetsbelastning inom vården

Psykosociala belastningsfaktorer delas i tre kategorier; belastningsfaktorer som relateras till arbetsinnehållet, belastningsfaktorer i relation till arrangemanget och faktorer som relateras till arbetsgemenskapen. Första kategorin handlar mest om att arbetet är ensidigt och kräver konstant koncentration, stor informationsmängd oskäligt ansvar samt upprepade avbrott i arbetet. Medan andra kategorin handla mera om oregelbundna arbetstider, obalans i arbetsmängden, bristfälliga arbetsmiljö, otydliga arbetsbeskrivningar och otydliga mål och ansvarsfördelning. Den tredje kategorin handlar om ensamhet i arbetet, dåligt samarbete, informationsflödet är bristfälligt inom arbetsteamet, konflikt med chefen och/eller arbetskollegorna och andra faktorer såsom mobbning och osakliga bemötande. Även dålig kommunikation och dåligt stöd av arbetsgemenskapen, som kan leda till rädsla att inte bli uppskattad av arbetsteamet, orsakar belastning. (Schröder & Grönlund 2018)

Psykosociala belastningar kan ha olika hälsoeffekter. Stress är en av vanligaste effekter som kan orsaka depression, irritation, dåligt minne och försämrad koncentration. Stressen kan även ha effekt på den fysiska hälsan genom sämre hälsovanor, fysiologiska förändringar i kroppen och försämrat immunförsvar. Stress som varar länge leder till ökad risk för utmattningssyndrom som leder till sämre arbetsprestation mera sjukfrånvaron. Studierna har påvisat psykisk ohälsa kan vara smittsam inom arbetsteamet. (Schröder & Grönlund 2018)

3 TEORETISK REFERENSRAM

I boken *Från novis till expert* (Benner 1993) beskrivs skillnader i kliniska prestationer hos nyblivna sjuksköterskor och expertsjuksköterskor i fem olika stadier, från att vara novis till att vara expert. De olika stadierna är novis, avancerad nybörjare, kompetent och skicklighet samt att vara expert. *Novis* stadiet innebär att den nybörjare sjukskötaren saknar erfarenhet av de situationer i vilka det krävs prestation av henne. När en sjukskötare kommer till ett nytt kliniskt område saknar hon erfarenhet för att kunna anpassa sina

teoretiska kunskaper i det praktiska arbetet. Andra stadiet är *avancerad* nybörjare som tyder på att den nybörjade sjukskötaren har hunnit skapa sig en viss erfarenhet. Denna limiterade erfarenhet använder sjukskötaren för att se vissa upprepade delar och prestera bättre vid nästa liknande klinisk situation. Denna bristande erfarenhet gör de omöjligt att sjukskötaren uppfatta hela situationen. Fortfarande under denna nivå sjukskötaren förtrostar på de analytiska principerna dvs. regler och riktlinjer. Följande stadiet, *kompetent*, handlar om att sjukskötaren klarar av att medvetet och avsiktligt planera sina genomförande. Detta befrämjar även mer effektivitet och organiserat arbete. Sjuksköterskor med denna färdighetsnivå saknar snabbhet och anpassningsförmåga, men känner att hon behärskar oförutsedda kliniska situationer. Fjärde stadiet kallas för *skicklighet*. I denna nivå blir sjukskötarens genomförande mera perceptuellt. Sjukskötarens prestation grundar sig på erfarenhet och nyss upplevda situationer. Förmågan att se helheten än de enskilda delarna har ökat betydligt under denna nivå och agerandet är mindre uttänkt och kommer mera av sig själv. *Expert* stadiet är den sista nivån i sjukskötarens utvecklingsprocess. En sjukskötare med denna erfarenhetsnivå har kunskapen att särskilja den väsentliga i en klinisk situation och förlitar sig inte längre endast på de analytiska principerna. Förmågan att bedöma en akut situation ur en klinisk blick gör att en expertsjukskötare sparar tid genom att kringgå oväsentliga moment. (Benner 1993)

Vad som Benner menar i sin teori är att sjukskötaren utan erfarenhet befinner sig i ett novisstadium. Därtill behövs det regler som vägledande åtgärd för genomförande av deras arbete. Samtidigt novisens regelstyrda beteende är väldigt inramat och osmidigt. Svårigheten ligger i att regelstyrningen motverkar resultatrika prestationer, eftersom reglerna förklarar inte relevansen av uppgifter i verklig situation. Benner menar även att en sjuksköter i novisstadium kan inte bära sjukskötarens ansvar utan behöver ständigt understöd och handledning. (Benner 1993)

Att vara begränsat i sina genomföranden på grund av erfarenhetsbrist, samtidigt behöva konstant hjälp och vägledning medan förväntningarna i arbetsprestationen är höga bidrar till arbetsstress hos den nyutexaminerade sjukskötaren. Detta har motiverat skribenten att välja denna teori som referensram för denna studie. (Benner 1993)

3.1 Utmaningar en ny sjukskötare möter

Det finns inte tillräckligt litteratur som riktar sig till nyutbildade sjuksköterskor. Dock finns det gott om studier som har undersökt arbetstrivsel och upplevelse av sjukskötaren som befinner sig redan i arbetslivet och är längre fram än novisstadiet i sin arbetserfarenhet. I artikeln *Self-assessed level of competence of graduating nursing students and factors related to it* skrivs det att efter utexamineringen förväntas den nyutbildade sjukskötaren ha en adekvat kompetens för att kunna utföra sitt arbete som sjukskötare på ett effektivt och patientsäkert sätt. En verklig uppfattning om hur stort ansvar man har som sjukskötare skapas först i arbetslivet. Det stora ansvaret brukar överraska många nyutbildade sjukskötare. Enligt tidigare undersökningar 13 - 30% av nya sjukskötaren byter arbetsplats redan efter första året. (Kajander-Unkuri m.fl. 2013)

I en kvalitativ intervjustudie *The first year as a graduate nurse – an experience of growth and development* (Wangensteen m.fl. 2007), i likhet till andra studier, uppkommer det att ökad krav på effektivitet medan konstanta nedskärningar och omorganiseringar sker, har haft stora konsekvenser för sjuksköterna. I studien hänvisas till att ökande antal av patienter som behöver krävande vård medan fordran för hög professionalitet betonas har lett till större arbetsbörda än tidigare för vårdpersonalen. Allt detta ökar vårdpersonalens utsättning för utbrändhet.

I artikeln *How nurses cope with occupational stress outside their workplace* (Hapell m.fl. 2012) framkommer att professionell stress inom vården är ett märkbart globalt problem. I studien framhävs att undersökningar om stressens negativa inverkar har gjorts mycket medan hur stresshanteringsmetoderna varit effektiva och anpassad till sjuksköternas behov har varit i mindre intresse. Undersökningen har syftat på stresshanteringsmetoder som hjälper sjuksköterna att behärska arbetsrelaterad stress utanför arbetet. I en annan undersökning *Work-related stress and reward: an Australian study of multidisciplinary pediatric oncology healthcare providers* (Bowden m.fl. 2015) påpekar man att arbetsrelaterad stress har både individuella och organisatoriska återverkningar som framkommer i form av minskad arbetstillfredsställelse och hög personal omsättning. Organisatoriska faktorer associerade med arbetsrelaterad stress innebär bl.a. tung arbetsbelastning, långa arbetsturer, inadekvat personal och brist på resurser. Man menar att stress påverkar även

arbetsprestationen på ett negativ sätt. I artikeln *The Hospital Work Environment and Job satisfaction of Newly Licensed Registered Nurses* (Unruh & Zhang 2014) hänvisar man till att arbetsrelaterad stress leder till mindre arbetstillfredsställelse hos sjukskötarna. Arbetstillfredsställelse är ett aktuellt begrepp eftersom den förknippas med kvarhållande av sjukskötarna inom branschen.

3.2 Incentiv för att överkomma utmaningar

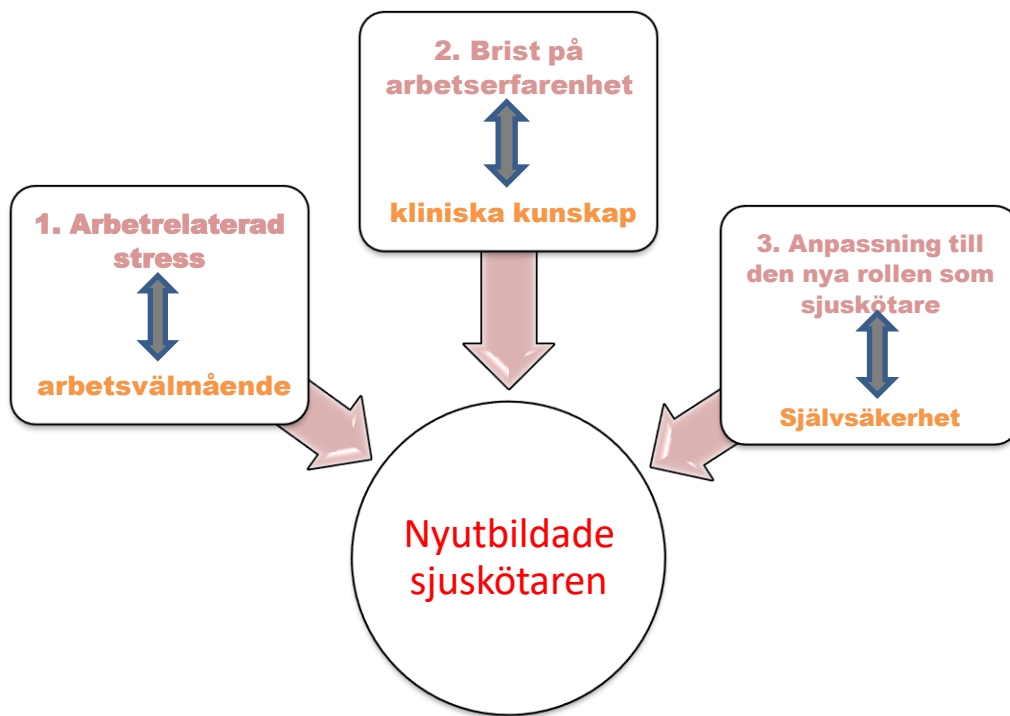
En grundlig introduktion i början av en arbetsrelation är betydelsefull, vikten av arbetsplatsorientering betonas särskild hos nya och unga arbetstagare som är i början av sin arbetskarriär och saknar arbetserfarenhet. En omsorgsfull genomförande av en fullständig introduktionsplan främjar den unga arbetstagares engagemang i arbetslivet. Arbetsplatsorientering faller på förmannens ansvar men även andra arbetstagares kunskap och erfarenhet kan användas som resurs i handledningsprocessen. Man kan på olika sätt försäkra att den nya arbetstagaren kommer in smidigt i arbetet och arbetsgemenskapen. (Arbetshälsoinstitutet)

Arbetsplatsorientering är en pågående process, ömsesidig diskussion och lärande där organisationsledaren, förmannen men också enskilda arbetstagare har en viktig roll för genomförandet. En fullständig arbetsplatsorientering kan delas i fem olika faser. Första fasen som sker redan före påbörjande av arbetet innebär planering av introduktionen och arbetstagarens förberedelse inför arbetets start. Planering betyder att man reserverar tillräcklig tid och resurser, bestämmer om vem på arbetsplatsen deltar i handledningen, genomgång av introduktionsmaterialet dvs. att det är uppdaterat och att alla i arbetsteamet är medvetna om den nya anställda. Den nya arbetstagaren förbereds genom att man presenterar arbetsplatsens verksamhet och mål. Klargöra arbetsuppgifter och vem hen kan vända sig till vid förfrågningar. Andra fasen börjar efter att arbetsrelationen blir realistisk. Man genomgår introduktionen, dess innehåll och mål. Man planerar innehållet tillsammans med den nya anställda beroende på hennes behov. Denna fas innebär även introduktionen av arbetsplatsen, gemensamma arbetsregler och -rutiner, genomgång av arbetstagarens men också arbetsgivarens rättigheter och skyldigheter samt andra praktiska information som t.ex. matpaus, sjukledigheter och arbetsplatsförmåner etc. En viktig del av

introduktionen är att den nya anställda får information om riktlinjer för hälsosamt och säkert arbete. Tredje fasen handlar om att den nya anställda får handledning i sina individuella arbetsuppgifter. Detta innebär information om arbetsuppgifterna och dess betydelse för verksamhetens helhet, förklaring om arbetstagarens och arbetsgivarens ansvar gentemot varandra och uppföljningen av arbetsprestationen. Det är också viktigt att arbetstagaren vet hur hen ska gå tillväga vid olyckor av olika slag. Nästa steg blir att arbetsorientering fortsätter vid sidan om arbetet. Under denna fas det viktigaste bland annat är att den unga anställda får kunskap om sina utvecklingsmöjligheter och att man försäkras inläringen genom att följa arbetsprestationen. Ge feedback och att uppmuntra den nya unga anställda hör också till handledningen. Den femte fasen i arbetsorientering är bedömning och utvärdering av handledningsprocessen. Bedömningen möjliggör utveckling och förbättring av brister. Det lönar sig att minnas att handledning kommer att fortsätta enligt förändringar i arbetsuppgifter och arbetsmetoder. (Arbetshälsoinstitutet)

3.3 Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan man påstå att enligt ovannämnda tidigare studier sjukskötaren jobbar i en mångprofessionell arbetsmiljö. Liksom det nämns i Bennets m.fl. (2017) artikel sjukskötarens arbete evalueras förutom av arbetsgivaren också av patienterna som är centret för allt vårdarbete. Sjuksköterna förväntas ha berömliga prestationer och vara kompetenta oberoende av situationen och resurser. Schemat i detta kapitel förklarar utmaningar som den nyutbildade sjukskötaren i novisstadiet av sin arbetserfarenhet upplever samt åtgärder som hjälper henne att överkomma dessa utmaningar. Utmaningarna indelas i tre kategorier; 1) arbetsrelaterad stress 2) brist på arbetserfarenhet 3) anpassning till den nya rollen som sjukskötare. Dessa kategorier kommer att bilda rubrikerna i detta arbetes resultat.

4 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING

Syftet med detta arbete är att granska den nytbildade sjukskötarens arbetsbild och hennes egen uppfattning om den. Därtill för arbetet formulerades två forskningsfrågor för att begränsa och definiera arbetet. Dessa forskningsfrågor lyder:

1. Hur upplevs arbetslivets utmaningar av den nytexaminerade sjukskötare?
2. Vilka åtgärder kan det vidtas för att den nytexaminerade sjukskötare på bästa sätt flytta sig från studielivet in i det nya arbetslivet?

5 LITTERATURSTUDIE SOM METOD

Det här arbetet är en litteraturstudie. I detta kapitel förklaras vad en litteraturstudie innebär. En litteraturstudie som kan kallas även för en forskningsöversikt handlar om att man söker, kritisk granskar och sammanställer litteratur. En forskningsöversikt kan vara ett

passligt val om man sammanställa andras forskningsresultat för att kunna besvara till en specifik fråga som i sin tur löser ett specifikt problem. (Kristensson 2017)

Forskningsöversikt är en viktig och givande metod eftersom den sammanfattar material som redan finns om ett visst ämne. Sammanfattningen hjälper läsaren att förstå forskningsämnet på ett kort och tydligt sätt utan att själv behöva söka tillgång till varje forskningsrapport som har använts i översikten. (Aveyard 2007)

Medan litteraturstudier kan vara intressant och informativ läsning, de kan också vara opålitliga om en systematisk ansats fattas. Dessa faktorer kan vara bland annat brist av relevant forskning, selektivt urval av material som stöder forskarens egen ställningstagande och om kvalitetsbedömningar saknas av inkluderade artiklar är risken stor att inkorrekta slutsatser dras. En systematisk litteraturstudie handlar om att man har en tydlig frågeformulering som besvaras systematiskt genom identifiering, kritisk värdering och analys av relevant forskning. (Forsberg & Wengström 2008)

5.1 Val av artiklar

För litteratursökning till detta arbete har jag använt databasen Helka. Helkadatabasen är Helsingfors universitetsbiblioteks katalog. Databasens katalog är omfattande och innefattar cirka två miljoner tryckta och/eller elektroniska verk. Endast en liten del av materialet är begränsat till internt anstaltsbruk. Dock Helka erbjuder inte tillgång till Nationalbibliotekets samlingar. Med funktionen artikelsökning som tillhör Helkas webbservice kan man söka efter artiklar som har publicerat i internationella vetenskapliga journaler och serier. (Helka)

Sökning av material har skett i två olika omgångar. Gemensamma kriterier för båda sökningar har varit att artiklarna skulle fås i elektronisk form och i fulltext samt att de är referensgranskad men även att materialet är endast tio år gamla dvs. för att få tag på de nyaste artiklarna har sökningen begränsats med utgivningsår 2009 - 2019. Första sökningen syftade på arbetets första frågeställning. Sökorden var *newly registered AND nurses AND challenges AND Finland*. Resultatet blev 1822 artiklar. Efter att sökningen begränsades med ovannämnda kriterier, resultatet minskade till 299 artiklar som var

indelade i över tio olika tidskrifter. Rubriken i artiklarna verkade irrelevant för detta arbete. Endast två artiklar i tidskriften *Nurse education in practice* valdes efter att det framkom i deras abstract att innehållet syftar på detta arbetes frågeställning. En ny sökning gjordes med samma begränsningar medan med sökorden *newly registered AND nurses AND challenges AND Scandinavian*. Denna gång blev resultatet 58 artiklar som enligt rubriken verkade mera adekvat. Tre artiklar valdes enligt deras rubrik.

Andra omgången av materialsökning syftade på denna arbetets andra frågeställning. Sökorden ändrades till *nursing students AND newly registered nurses AND competences AND expectations*. Resultatet blev 230 artiklar medan efter samma begränsnings kriterier som på första sökningen minskade resultatet till 68 artiklar. Fem artiklar vars rubrik syftade på detta arbetes andra frågeställning valdes.

5.2 Analys av artiklar

Materialet har analyserats enligt en hypotetisk-deduktiv metod. Vid sökning av material lästes först artiklarnas titlar. För de artiklar vars rubrik verkade besvara litteraturundersökningens syfte lästes abstraktet. Urvalet av artiklar skedde genom att läsa de artiklar som var mest relevant för detta arbetes syfte. Valda artiklarnas analys har skett enligt bedömningen av kvalitativa studier som beskrivs i boken *Handbok i uppsatsskrivande och forskningsmetodik* (Kristensson 2017). Frågeformulären om bedömningen av kvalitativa studier finns i slutet av denna undersökning (bilaga1). Artiklarna har lästs i ett flertal omgångar för att få en tydlig och konkret uppfattning om innehållet. Koncentrationen fokuserades mest på artiklarnas resultat.

Upptäckten i varje enskild artikels resultat har identifierats och allt som svarade på arbetets frågeställningar har uppmärksamats. De resultat som har varit mest iögonfallande i förhållande till litteraturundersökningens syfte har uppställts i en översiktstabell (bilaga2). Motsvarigheter och avvikelser i artiklarnas resultat observerades. Avslutningsvis valdes tio artiklar ut som ansågs vara mest relevant till arbetes syfte och frågeställning. En omfattande analys av de centrala upptäckt som denna litteraturöversikt har bidragit till har sammanställts som resultat.

5.3 Kritisk granskning av material

Det finns många vetenskapliga publikationer. Vissa med hög kvalitet medan vissa andra med låg kvalitet. Det är skäl att de artiklar som använts i en litteraturundersökning undergå en omsorgsfull kritisk granskning. Granskningen ska sedan leda till ett urval av artiklar som består av hög kvalitet att de kan ingå i undersökningens resultat. Första steget i den kritiska granskningen innefattar den inledande genomläsningen av artiklarnas abstrakts. I andra steget läses artiklarna i fulltext och därefter ytterligare en bortplockning av irrelevanta artiklar som baserar sig på samma bedömning som genomfördes vid gallring av abstrakts. En viktig del av granskningen anses vara väl dokumentering av mängden artiklar som läses och mängden av dem som fortsätter genom till nästa steg. Det tredje steget innebär att man noggrann granskar de artiklar som har bedömts som relevant efter genomläsning i fulltext. Att göra den kritiska granskningen utifrån en systematisk struktur innebär med andra ord bedömning av kvantitativa studiers validitet och kvalitativa studiers trovärdighet. För genomförande av högkvalitativ systematisk granskning finns speciella granskningsmall som innebär ett frågeformulär genom vilken kan observeras om frågorna kan besvaras helt, delvis eller inte alls. Det behövs ställningstagande av granskaren till vilka kriterier som krävs för en acceptabel kvalitet. Artiklar som fyller kraven inkluderas i resultatet medan de artiklar som inte fyller kriterierna exkluderas. Slutligen när alla artiklar har granskats ska inkluderade artiklarna vara mest relevant och av hög kvalitet. Man bör även observera att studier med olika design har olika förutsättningar och därtill studier med olika design kan inte bedömas med samma skala, till exempel en observationsstudie och experimentell studie. (Kristensson 2017)

5.4 Etiska aspekter för litteraturstudie

Vid forskning och skrivande av vetenskapliga undersökningar och texter är det betydelsefullt att beakta etiken.

Enligt Forskningsetiska delegationen (TENK 2012) endast om en forskning eller vetenskaplig undersökning bedrivs i enlighet med god vetenskaplig praxis kan den vara etisk godtagbar och tillförlitlig samt att dess resultat trovärdigt.

Genom hela detta arbete har man följt forskningsetiska upplysningar och man har observerat de väsentliga utgångspunkterna för en god vetenskaplig praxis. (TENK 2012)

Dataanskaffning-och undersökningsmetoderna har gjorts på ett etiskt hållbart sätt vilket innebär att man har behandlat materialet som har använts i detta arbete med noggrannhet, ärlighet och omsorgsfullhet. Man har iakttagit öppenhet och ansvarsfullhet i dokumentering och presentationen av undersökningar och undersökningsresultatet som har använts som material. Genom att hänvisa på ett korrekt sätt till använda material/forskningar har man respekterat till materialens forskare/skribenter och har tagit hänsyn till att deras arbetes resultat behåller sitt värde och betydelsen som tillkommer dem. (Yrkeshögskolan Arcada 2014)

6 RESULTAT

I detta kapitel presenteras materialet som är grunden för denna litteraturstudie. Man har indelat utmaningarna som är vanliga för en sjukskötare i novisstadiet i tre kategorier enligt följande: 1) Arbetsrelaterad stress 2) Brist på arbetserfarenhet 3) Anpassning till den nya rollen som sjukskötare. De olika utmaningar har olika effekt på den nyutbildade sjukskötarens arbetsupplevelser. För att kunna undvika dessa utmaningar bör de åtgärdas på olika sätt. Dessa åtgärder presentera skild under rubriken incentiva åtgärder.

6.1 Arbetsrelaterad stress

Arbetsrelaterad stress är ett begrepp som har nämnts i de flesta artiklar som har analyserats i denna litteraturstudie. Enligt studien *Factors related to nursing students' readiness to enter working life- A scoping literature review* (Järvinen m.fl. 2018) sjukskötare studeranden redan under studietiden är rädda för övergången från att vara studerande till att

vara en yrkesmänniska. Rädslan orsakar stress som relateras med en känsla av självtvivel. Den mest märkbara stressfaktor som är gemensam för både sjukskötare studerande och den novisa sjukskötaren är den tunga arbetsbelastningen som vårdprofessionen innefattar. Med detta menar man att de som har mera arbetserfarenhet klarar av att hantera bättre den stora arbetsbelastningen än de med mindre kliniska erfarenheter. I samma studie medges även att de första månaderna efter att man börjar sin roll som en nytexaminerad sjukskötare är betydelsefulla för hur man anpassar sig till sitt arbete inom vården. Upplevelser under denna period är avgörande för arbetsengagemanget och viljan att fortsätta sin karriär som sjukskötare. Detta bekräftas i studien *The Gap Between Nursing Education and Clinical skills* (Bennett m.fl. 2017) där stress anses vara en av faktorer som påverkar kompetensen av den nytexaminerade sjukskötaren. Hur man som en sjukskötare hantlar stress kan påverka hur framgångsrik man är i sitt arbete. Man har kommit fram till att den novisa sjukskötaren förväntas klarar av allt som en sjukskötare med längre erfarenhet klara av att göra. Denna uppfattning anser man vara fel och bristfällig. Man menar att denna brist inte beror på sjukskötarens kompetens utan snarare ett misslyckande för organisationerna. Det krävs en främjande åtgärd som stöder den novisa sjukskötaren att bättre komma in i sin yrkesroll som sjukskötare. I artikeln *Nursing Students' perceptions toward the nursing profession from clinical practicum in a baccalaureate nursing program – A qualitative study* (Tseng m.fl. 2012) tydliggörs att man är medveten om sjukskötare professionens verklighet d.v.s. att den inte är en karriär som man blir rik på. Yrket handlar mera om respekt och att man som en sjukskötare ska ha vetenskapliga kunskaper, kunna tänka kritisk, vara omtänksam och empatisk samt vara entusiastiskt att hjälpa andra människor.

6.2 Brist på arbetserfarenhet

Det är inte överraskande påstående att en sjukskötare i novisstadiet har brist på arbetserfarenhet inom vårddyrket. I en av studierna *Newly qualified nurses- Experiences of interaction with members of a community of practice* (Thyrsoe m.fl. 2011) framhålls det att för en nytexaminerade sjukskötare har arbetsmiljön och samarbete mellan arbetsteamet en betydande roll. Osäkerhet om sin professionella kapacitet leder till att de nytexaminerade sjukskötaren deltar inte aktiv i den arbetsrelaterade diskussionen med de mera erfarna sjukskötarna. Bristfällig deltagande i den professionella dialogen leder i sin tur

till att den novisa sjukskötaren upprepade gånger söker efter färdiga lösningar för olika problem än att bara fråga för bekräftelse för den lösning som hen själv har kommit på. Studien *Responsible but unprepared: Experiences of newly educated nurses in hospital care* (Odland m.fl. 2014) bekräftar faktumet att sjukskötarna upplever arbetet bekvämare när de har kollegor som hjälper och stödjer dem. Sjukskötarna förstår att trots stöd och hjälp är de själva som har ansvaret för sina patienter och deras anhöriga. I samma studie har man framkommit till att den nytexaminerade sjukskötaren upplever frustration som orsakas av arbetsrelaterat tryck, orimliga krav och många arbetsuppgifter samtidigt som personalbrist är ett allmänt problem inom branschen. I studien har skribenterna framfört resultaten genom att citera intervjudeltagarna. En av citaten är "There are big challenges and you have very little experience to handle them. There are also demands and expectations about a high level of accomplishment..." medan ett annat citat "Actually – There was general pressure and stress. Many deaths and many young people all the time. In a way, I was too inexperienced to handle it. Most of all I wanted to escape, and after a time I went to sick leave" visar hur utmanande det är, att inte ha tillräcklig med arbetserfarenhet som ger självsäkerhet. En annan studie *Role transition from student nurse to staff nurse: Facilitating the transition period* (Kumaran m.fl. 2014) visar att nytexaminerade sjukskötarna känner ångest och frustration som härstammar sig från den snabba arbetstakten, dåligt självförtroende och obekantskap med arbetsmiljön samt otillräcklig tid för patientvården. Faktorer som rädsla att göra misstag, brist på klinisk kunskap och arbetserfarenhet samt organisatoriska färdigheter tillsammans med ansvaret som ingår i den nya rollen som sjukskötare bidrar till ökande av ångest.

6.3 Anpassande till den nya rollen som sjukskötare

Som det tidigare har konstaterats, övergången från att vara en sjukskötare studerande till att vara en nytexaminerade inom branschen är ett stort steg. I studien *Young Registered Nurses' Intention to Leave the Profession and Professional Turnover in Early Career: A Qualitative Case Study* (Flinkman m.fl. 2013) sägs det att ibland under studietiden hamnar studeranden i stressfulla och utmanande situationer t.ex. under sina praktikperioder. Om de inte är redo att hantera sådana tillfällen och misslyckas, spåren av dessa misslyckande kan synas senare under nya liknande situationer i arbetlivet. Studien betonar även att sjukskötarens arbetsuppgifter är olika beroende på arbetsplatsen. Det som tydliggörs är att

man som sjukskötare har ett stort ansvar. Ibland är man den enda sjukskötaren på en arbetstur medan resten är primärvårdare och vårdassistenter. Då hamnar man ta den styrande rollen för ett helt arbetsteam på en avdelning där patientvården är krävande. I artikeln *What Factors Facilitate Good Learning Experiences in Clinical Studies in Nursing Bachelor Students' Perceptions* (Dale m.fl. 2013) blir kvar och kommer fram i senare skeden. Medan i studien *Factors related to nursing students' readiness to enter working life-A scoping literature review* (Järvinen m.fl. 2018) framkommer det att det finns både positiva och negativa förväntningar gällande övergången till yrkesrollen. Utexamineringen anses vara en positiv förändring till studielivet. Redan i slutet av sina studier upplever studenterna att de är mera kompetenta och färdiga till att börja utveckla sin roll som sjukskötare. Dock förväntningarna är inte alltid positiva. Negativa känslor som förknippas med övergången är osäkerhet, rädsla, ångest, svaghet och frustration samt stress. Dessutom självtvivel som fortsätter ännu efter utexamineringen är en igenkännande upplevelse. Studien *Responsible but unprepared: Experiences of newly educated nurses in hospital care* (Odland m.fl. 2014) bekräftar det som man har framkommit i Järvinens m.fl. studie. I undersökning (Odland m.fl. 2014) påpekas att nyutexaminerade sjukskötarna är rädda att vara oerfarna i ett krävande och hektiskt arbete jämfört med de idealiska och målmedvetna studietiden. Upplevelsen om att omgivningen förväntar att man ska klara av mångfaldigt ansvar och kraven lämnar inte utrymme för att man ska i sin egen takt hitta sin roll inom arbetsmiljön. Det tydliggörs att den novisa sjukskötarens arbetsdag är full med nya uppgifter och utmaningar men trots det håller sig de flesta positiva till möjligheter att lära sig nya saker och utveckla sina kunskaper. Även att ha kollegor som man kan vända sig till vid svåra situation verkar ha stor betydelse på hur den nya sjukskötaren anpassar sig i sin nya roll. Artikeln *Newly qualified nurses- Experiences of interaction with members of community of practice* (Thrysoe m.fl. 2011) framhåller man att den novisa sjukskötaren upplever att växelverkan mellan arbetskollegorna har en stor betydelse för arbetstillfredsställelsen. Samspelet mellan den oerfarna sjukskötaren och de med längre arbetserfarenhet, påverkar henne både professionellt och socialt. Detta kan leda till att den novisa sjukskötaren känner sig mera värdig och lättare kan agera som en aktiv deltagare i arbetsteamet.

6.4 Incentiva åtgärder

Som det har tidigare nämnts den novisa sjukskötaren möts av olika utmaningar i början av sin karriär. I studien *Newly graduated nurses' empowerment regarding professional competence and other work-related factors* (Kuokkanen m.fl. 2016) har man kommit fram till den slutsatsen att de av nyutexaminerade sjukskötarna som känner sig vara mera kompetenta är nöjdare med sitt arbete. Man betonar att kompetens har den största effekten på den nyutexaminerade sjukskötarens egenmakt (eng. empowerment), alltså att de upplever att de har kontroll över sina arbetsuppgifter och sin prestation. De som är personlig integrerat oftast värderar sina kompetenser högre. Man påpekar att arbetserfarenheten har definitivt en stor roll för arbetsvälbefinnande. (Kuokkanen m.fl. 2016)

En annan studie *Newly qualified nurses- Experiences of interaction with members of community of practice* (Thyrseo m.fl. 2012) har framlyft vikten av öppna diskussioner om olika situationer mellan personalen på avdelningen. Man menar att öppen diskutera orsaken till problemet och förslag på lösningen som förklarar handlingen. Det betonas att genomgången av förklaring för olika handlingar bidrar till bättre inläring av nya procedurer som leder till bättre självförtroende hos både den novisa sjukskötaren men även för dem som har varit längre tid på arbetslivet. (Thyrseo m.fl. 2012)

Studien *Newly graduated nurses' competence and individual and organizational factors: a multivariate analysis* (Numminen m.fl. 2015) poängterar att faktorer såsom att få stöd, intressant och omväxlande arbetsuppgifter, flexibilitet i arbetstiderna samt organisatoriska engagemang har stort betydelse för arbetstillfredsställelsen. Detta betyder att omvårdnad sker i en miljö där ett stort antal individer och organisatoriska faktorer integreras och skapar en enhet som formar den novisa sjukskötarens långsiktiga uppfattning om hennes karriär. (Numminen m.fl. 2015)

6.5 Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan man påstå att redan under studietiden inser man verkligheten av att vara sjukskötare. Verkligheten kan låta ansvars- och stressfull, att ta första steget mot

sin karriär medan bristen på arbetserfarenheten kan påverka ens upplevelse av arbetsmiljön kan orsaka förtvivel och osäkerhet. Den stora arbetsbelastning är det faktum som mest bidrar till arbetsrelaterade stress hos den novisa sjukskötaren (Järvinen m.fl. 2018). Att den nytexaminerade sjukskötaren lär sig hantera stressen på ett konstruktivt sätt har stor betydelse för hur hen anpassar sig till sin nya roll som en kompetent sjukskötare (Benett m.fl. 2017). I och med att den novisa sjukskötaren har brist på arbetserfarenhet är det viktigt att hon får möjlighet att vara en aktiv medlem inom arbetsteamet och på det sättet utveckla sina kliniska och organisatoriska kunskaper. Detta förstås förutsätter att även de mera arbetserfarna kollegorna är villiga att bidra till utvecklingen av den nya sjukskötarens utveckling genom rådgivning och öppna diskussioner (Thrysoe m.fl. 2012). Även känsla av irritation och frustation är vanliga hos den novisa sjukskötaren. Snabb arbetstakt, för stor arbetsbörda och obekantskap med arbetsmiljön samt otillräcklig tid för patientvården är gynnande faktorer för ångesten (Kumaran m.fl. 2014). Det har även framkommit att ansvar är vardagligt begrepp i sjukskötare arbetet. Ibland jobbar som den enda sjukskötare i ett team som består av närvårdare och vårdassistenten. Då har man den ledande rollen i problemsituationer (Flinkman m.fl. 2013). Det har påvisats att kompetens är den centrala komponenten för att sjukskötare ska känna sig utrustad för det arbetet som hen måste prestera. Den har även en välbefinnande effekt, alltså de sjuksköterskor som upplever att de är kompetenta för sina arbetsuppgifter är mera engagerade i sin roll som yrkesutövare (Kuokkanen m.fl. 2016).

7 DISKUSSION

I detta kapitel kommer jag att diskutera resultaten i relation till tidigare forskningar, resultaten i förhållande till referensramen. I slutledningen kommer jag att diskutera mina egna upplevelser av detta arbete samt hur kan jag själv som en nytexaminerade sjukskötare ha nytta av detta arbete.

I bakgrunden och tidigare forskningar kommer det tydligt fram att den nytexaminerade sjukskötarens övergång från studielivet till arbetslivet är inte enkelt. Det finns många faktorer som påverkar hennes anpassning till den nya rollen. Det uppsätts stora förväntningar på den unga sjukskötare att vara fullständigt kompetent och dessa förväntningar kommer

oftast som en överraskning för de flesta av dem (Satu Kajander-Unkuri 2013). För den novisa sjukskötaren, de första månaderna på arbetslivet inom vården är avgörande för hennes arbetsengagemang och hennes vilja att stanna inom branschen eller övergå till annat arbete (Järvinen m.fl. 2013). Det finns en allmän uppfattning att genast efter utexaminering förväntas den unga sjukskötaren klara av allt som en sjukskötare med längre arbetserfarenhet gör. Det anses vara snarare än organisatoriskt misslyckande än brist på sjuksköterskornas kompetens (Bennett m.fl. 2017). Vårdarbetet har blivit mera krävande och betoningen av hög professionalitet kommer ofta fram medan effektiviteten är det som mest eftersträvas (Wangensteen m.fl. 2007). Ångest och stress är vanliga känslor hos den novisa sjukskötaren. Rädsla för misstag, brist på kliniska färdigheter och arbetserfarenhet men också bristfälliga organisatoriska kunskaper är några av orsakerna som leder till ångest (Kumaran m.fl. 2014). Stress inom vårdbranschen är ett globalt problem. Stressens negativa effekt på arbetsprestationen är ett väl känt fenomen (Bowden m.fl. 2015). Medan brist på stresshantering och dess inverkan har varit av mindre intresse (Hapell m.fl. 2012).

Benner teori som förklarar sjukskötarens kliniska kunskaper under olika stadiet i arbetslivet har använts som referensram i detta arbete. Benner indelar sjukskötarens kunskaper i fem kategorier. Det första stadiet är den novisa sjukskötaren som befinner sig i början av sin karriär och saknar arbetserfarenhet (Benner 1993). Resultaten påpekar på vilken viktig roll har arbetskollegorna i den unga sjukskötarens anpassning i sitt arbete. Hen upplever arbetet mera positiv och även arbetsprestationen blir bättre om kollegor ger handledning och stöd (Odland m.fl. 2014). Detta stämmer med det som Benner säger i sin teori om att sjukskötaren i ett novisstadium kan inte bära ansvaret själv utan behöver konstant handledning och understöd (Benner 1993). Den novisa sjukskötaren är ofta rädd för att hamna i en krävande och hektisk situation dock är det inte ovanligt att hennes arbetsdag är stressfull med nya och obekväma situationer (Odland m.fl. 2014). Även Benner menar att den novisa sjukskötaren, som är begränsade i sina kunskaper på grund av sin arbetserfarenhetsbrist medan förväntningarna är stora, hamnar ofta i stressfulla situationer (Benner 1993).

7.1 Avslutning

Denna studie har svarat på arbetets båda frågor: *Vilka utmaningar kommer nyutexaminerade sjukskötare troligtvis att stöta på? Vilka åtgärder kan det vidtas för att den nyutexaminerade sjukskötaren på bästa sätt flytta sig från studielivet in i det nya arbetslivet?* Utmaningar som den novisa sjukskötaren stöter på har ställts upp som hypoteser enligt: arbetsstress, brist på arbetserfaren, anpassande till den nya rollen som sjukskötare. Medan vilka åtgärder ska vitas för att underlätta övergången till arbetslivet smidigare har framställts som incentiva åtgärder.

Metoden har varit passlig för detta arbete som är en del av en större projekt som är ännu i sin begynnelse och detta arbete är endast en bakgrundsstudie. Som det har framkommit i bakgrunden det är brist på studier som riktar sig för nyutexaminerade sjuksköterskor. Det skulle vara intressant att i framtiden göra vidare intervjuforskningar specifik för nyutbildade sjuksköterskor i Finland för att kunna kartlägga de egentliga problemen inom området. På detta sätt kan man då konkretare planera lösningar som gör branschen intressantare och mera lockande. Detta arbete kan hjälpa den unga sjukskötaren att vara förberedd på vad som hen kan förvänta sig från arbetslivet i början av hennes karriär som sjukskötare. Att ha realistiska förväntningar kan minska på frustationen och hjälper att bättre få tag på det som hjälper en att komma in i sin roll.

KÄLLOR

Arbetshälsoinstitutet, *Perehdyttäjän top 10-muistilista*. Tillgänglig:

<https://www.ttl.fi/tyoyhteiso/ikajohtaminen/tyoelamaan-kiinnittyminen/perehdyttajan-top-10-muistilista/> Hämtad: 31.10.2019

Aveyard, H., 2007, *Doing Literature review in health& social care- a practical guide*, Glasgow: Bell & Bain Ltd. ISBN 9780335222612

Benner, P., 1993, *Från novis till expert – mästerskap och talang i omvårdnadsarbetet*, Lund: Studentlitteratur. ISBN 91-44-35631-5

Bennett, L.L., Grimsley, A., Grimsley, L., Rodd, J., 2017, *The Gap Between Nursing Education and Clinical skills*, *Journal of the Association of Black Nursing Faculty*: tidskrift utgiven av Tucker Publication, Inc., s. 96- 102.

Bowden, M.J., Mukherjee, S., Williams, L.K., DeGraves, S., Jackson, M., McCarthy, M.C., 2015, *Work-related stress and reward: an Australian study of multidisciplinary pediatric oncology healthcare providers*, *Psycho-Oncology*: tidskrift utgiven av John Wiley & Sons, Ltd., nr.24, s.1432–1438

Dale, B., Leland, A., Dale, J.G., 2013, *What Factors Facilitate Good Learning Experiences in Clinical Studies in Nursing Bachelor Students' Perception*, *International Scholarly Research Notices*: tidskrift utgiven av Hindawi Publishing Corporation, vol.2013, 7s.

Frögéli, E., Rudman, A., Ljótsson, B., Gustavsson, P., 2018, *Preventing stress-related ill health among newly registered nurses by supporting engagement in proactive behaviors: development and feasibility testing of a behavior change intervention*, *Pilot and Feasibility Studies*: tidskrift utgiven av Biomed Central, (2018) 4:28

Flinkman, M., Isopahkala-Bouret, U., Salanterä, S., 2013, *Young Registered Nurses' Intention to Leave the Profession and Professional Turnover in Early Career: A Qualitative Case Study*, *International Scholarly Research Notices*: tidskrift utgiven av Hindawi Publishing Corporation, vol.2013, 12s.

Forsberg, C., Wengström, Y., 2008, *Att göra systematiska litteraturstudier*, Stockholm: Natur & Kultur. ISBN 978-91-27-10016-9

Gustavsson, P., *LUST - en Longitudinell Undersökning av Sjuksköterskors Tillvaro- Karolinska Institutet, Institutionen för Klinisk neurovetenskap*. Forskning vid avdelning för psykologi. Senast uppdaterat 5.11.2019. Tillgänglig: <https://ki.se/cns/petter-gustavssons-forskargrupp> Hämtad: 16.11.2019

ten Hoeve, Y., Castelein, S., Jansen W., Jansen, G., Roodbol, P., 2016, *Predicting factors of positive orientation and attitudes towards nursing: A quantitative cross-sectional study*, *Nurse Education Today*: tidskrift utgiven av Elsevier Ltd., nr. 40, s. 111-117

Helka.Helsingfors universitetsbibliotek. Tillgänglig: <https://helka.finna.fi/Content/about> Hämtad: 23.10.2019

Järvinen, T., Eklöf, N., Salminen, L., 2018, *Factors related to nursing students' readiness to enter working life- A scoping literature review*. *Nursing Education in Practice*: tidskriften utgiven av Elsevier Ltd., nr. 29, s. 191 - 199.

Kajander-Unkuri, S., Meretoja, R., Katajisto, J., SaarikoskiM., Salminen, L., Suhonen, R., Leino-Kilpi, H., 2013, *Self-assessed level of competence of graduating nursing students and factors related to it*, *Nurse Education Today*: tidskrift utgiven av Elsevier Ltd., nr. 34, s. 795-801

Kristensson, J., 2017, *Handbok i uppsatsskrivande och forskningsmetodik för studier inom hälso- och vårdvetenskap*, Stockholm: Natur & Kultur. ISBN 978-91-27-13-120-0

Kumaran, K., Carney, M., 2014, *Role transition from student nurse to staff nurse: Facilitating the transition period*, *Nurse Education in Practice*: tidskrift utgiven av Elsevier Ltd., nr. 14, s. 605-611.

Kuokkanen, L., Leino-Kilpi, H., Numminen, O., Isoaho, H., Flinkman, M., Meretoja, R., 2016, *Newly graduated nurses' empowerment regarding professional competences and other work-related factors*, *Biomedical Center Nursing*, nr. 15:22, 8s.

Numminen, O., Leino-Kilpi, H., Isoaho, H., Meretoja, R., 2015. Newly Graduated Nurses' Competence and Individual and Organizational Factors: A Multivariate Analysis. *Journal of Nursing Scholarship*, nr. 47:5, s 446 - 457.

Numminen, O., Laine, T., Isoaho, H., Hupli, M., Leino-Kilpi, H., Meretoja, R., 2014, *Do educational outcomes correspond with the requirements of nursing practice: educators' and managers' assessments of novice nurses' professional competence*. *Scandinavian Journal of Caring Sciences*: tidskrift utgiven av John Wiley & Sons Ltd., nr. 28, s. 812-821.

Odland, L., Sneltvedt, T., Sörile, V., 2014, *Responsible but unprepared-Experiences of newly educated nurses in hospital care*, *Nurse Education in Practice*: utskrift utgiven av Elsevier Ltd., nr. 14, s. 538-543.

Svartström, A., 2017, *Brist på sjukskötare i Sverige-sjukhus vänder sig till Finland*, *Huvudstadsbladet*, Helsingfors: KSF Media.

Schröder, C., Grönlund, A., 2018, *Psykosociala arbetsbelastning inom vårde*, *Vård i fokus*: tidskrift utgiven av Sjuksköterskeförbundet i Finland rf, nr. 1, s. 16 – 20. Tillgänglig: http://www.sffi.fi/wp-content/uploads/2019/03/Vård_i_Fokus_1_2018.pdf Hämtad: 20. 4.2020

TENK, Forskningsetiska delegationen, 2012, *God vetenskaplig praxis*. Tillgänglig:

<https://www.tenk.fi/sv/god-vetenskaplig-praxis> Hämtad: 10.9.2019

Thrysoe, L., Hounsgaard, L., Dohn, N.B., Wagner, L., 2012, *Newly qualified nurses- Experience of interaction with members of a community of practice*, *Nurse Education Today*: tidskrift utgiven av Elsevier Ltd., nr. 32, s. 551 - 555.

Tseng, H., Wang, H., Wenig, W., 2012, *Nursing students' perceptions toward the nursing profession from clinical practicum in a baccalaureate nursing program- A qualitative study*, *Kaoshiung Journal of Medical Sciences*: tidskrift utgiven av Elsevier Ltd., nr. 29, s. 161 - 168.

Unruh, L., Zhang, N.J., 2014, *The Hospital Work Environment and Job satisfaction of Newly Licensed Registered Nurses*, *Nursing economic* : tidskrift utgiven av Jannetti Publication, 6:32, s. 296-311

Vanhanen-Nuutinen, L., Janhonen, S., Maunu, M., Laukkala, H., 2011, *Changes in Finnish nursing students' nursing orientations between mid-1990s and mid-2000s*, *Nurse Education Today*: tidskrift utgiven av Elsevier Ltd., nr.32, s. 490-496.

Wagensteen, S., Nordström, I., Nordström, G., 2007, *The first year as a graduate nurse – an experience of growth and development*, *Journal of Clinical Nursing*: tidskrift utgiven av Blackwell Publishing Ltd. s. 1877-1885

Yrkeshögskolan Arcada, 2014, *God vetenskaplig praxis i studier vid Arcada*. Tillgänglig:

https://start.arcada.fi/system/files/media/file/201906/god_vetenskaplig_praxis_i_utbildning_och_forskning_vid_arcada.pdf Hämtad: 10.9.2019

BILAGOR

Cheklista för kvalitativa artiklar (Forsberg & Wengström 2007)

- Vad är syftet med studien?
- Vilken kvalitativ metod har använts?
- Är designen av studien relevant för att besvara frågeställningen? Ja/Nej
- Är urvalskriteriet för undersökningsgruppen tydligt beskrivna?
- Var genomfördes undersökningen?
- Finns det beskrivet var, när och hur undersökningsgruppen kontaktades?
- Vilken urvalsmetod användes? Strategisk/Snöboll/Teoretiskt/ Ej angivet
- Beskrivs undersökningsgruppens ålder, kön, social status samt andra relevanta demografisk bakgrund?
- Är undersökningsgruppen lämplig? Ja/Nej
- Är fältarbetet tydligt beskrivet? Ja/Nej
- Beskrivs metoderna för datainsamling tydligt?

Översiktstabell av analysartiklarna

Artikel	Författare & År	Syfte	Metod	Annat
Factors related to nursing students' readiness to enter working life – A scoping literature review	Tiina Järvinen, Niina Eklöf, Leena Salmi-nen. 2018	Att studera faktorer som är re-laterade till sjuksköterskestu-dentens beredskap att delta i arbetslivet.	En omfattande litteraturstudie. Val av artiklarna har skett enligt inkludering och exkludering kri-terier. Slutligen valdes 17 forsk-ningsartiklar för innehållsana-lysis.	Inkluderingsskriterier: 1) sjukskö-terskestudenter på kandidatnivå 2) studier som beskriver över-gången till arbetslivet i allmänt 3) studier genomförda på engelska, finska eller svenska. Exkluderingsskriterier: 1) sjukskö-terskestudenter som studerar på andra nivåer t.ex. master- eller utexaminerade sjuksköterskor 2) studier som forskar specifika kompetensområden eller färdig-heter.
The Gap Between Nursing Education and Clinical Skills	Lila Leanne Bennett, Alan Grimsley, Linda Grimsley. 2017	Att studera om nytexamine-rade sjuksköterskor var redo för arbetslivet och om det finns en brist mellan sjuksköterske-utbildningen och deras kliniska färdigheter, vilket gör att nyt- bildade sjuksköterskor känner sig osäkra.	En kvantitativ och deskriptiv inter- vjustudie med 33 deltagare. Materi- alet för uppmätning av brist mellan sjuksköterskeutbildningen och kli- niska färdigheter har samlats med enkätfrågor som skulle svaras med ”ja” eller ”Nej”. Information om deltagarnas färdighet för arbetslivet har samlats med frågeformulär.	Kriterier för val av deltagarna var att ha minst 3 månader och max 1 år arbetserfarenhet som sjukskö- tare.
Nursing students' perceptions toward the nursing profes- sion from clinical practicum in a bac- calaureate nursing programd-A quali- tative study	Hui-Chen Tseng, Hsiu-Hung Wang, Wei-Che Wenig. 2013	Att studera sjuksköterska stu- derandens uppfattning om sjuksköterskeyrket och deras erfarenheter av kliniska prak- tikperioder i Taiwan.	Semi. och ostrukturerad personliga intervjuar med 30 sjuksköterska stu- deranden. Intervjuarna har gjorts verbal och en kvalitativ metod har använts för analysen av intervju- materialet.	Intervju deltagarna har valts en- ligt snowball metoden från ett sjuksköterutbildnings inträdes- prov i södra Taiwan.
Newly qualified nurses — Experi- ences of interaction with members of a community of practice	Lars Trysoe, Lise Hounsgaard, Nina Bonderup Dohn, Lisa Waqner. 2012	Att studera nyutbildade sjuk- sköterskors interaktion med deras kollegor och hur det på- verkar deras deltagande på av- delningen.	En intervjustudie med fenomenolo- gisk hermeneutisk metod utvecklade för upplevelser av interaktionen mel- lan medlemmarna i arbetsteamet. Materialet har samlats i form av ob- servationer och personliga inter- vjuar.	Alla 9 deltagarna har varit kvinnor i åldern 24 - 27. Alla jobbade på samma avdelning, antingen medi- cinsk eller kirurgisk, efter sina utexamineringar.

Responsible but unprepared: Experiences of newly educated nurses in hospital care	Liv-Helen, Odland, Torild Sneltevd, Venke Sörile 2014	Att studera upplevelsena av nyutbildade sjuksköterskor som arbetar inom inremedicinska och kirurgiska enheter.	En berättande intervjustudie med 8 deltagare. Fenomenologisk hermeneutisk metod utvecklad för forskning av livserfarenhet har använts för att analysera intervjumaterialet.	Att ha varit max 16 månader som sjukskötare i arbetslivet har varit den enda kriterium för val av deltagarna. Bland deltagarna varit en manlig sjukskötare medan resten har varit kvinnor i ålder 23 - 32.
Role transition from student nurse to staff nurse: Facilitating the transition period	Suji Kumaran, Marie Carney. 2014	Att studera erfarenheterna av rollövergång för nyutexaminerade sjuksköterskor ur det irländskperspektivet.	En intervjustudie med 10 deltagare Data har analyserats enligt Van Manens tematiskanalysmetod.	Alla intervjudeltagarna var nyutexaminerade sjuksköterskor från en Dublins universitetssjukhusen.
Young Registered Nurses' Intention to Leave the Profession and Professional Turnover in Early Career: A Qualitative Case Study	Mervi Flinkman, Ulpuukka Isopahkala-Bouret, Sanna Salanterä. 2013	Att studera ingående varför unga sjuksköterskor lämnar vårddyrket och bestämmer sig för att byta bransch.	En kvalitativ intervjustudie med 3 deltagare I Finland. Deltagarna har intervjuats först i början av sin karriär som sjukskötare medan andra intervjuomgången har skett efter fyra år. Alla deltagare hade då övergått från vårddbranschen till andra yrken.	Studien reflekterar en förskjutning mot insikt om att förstå den professionella omsättningen inom vårddbranschen som komplex och långvarig process.
What Factors Facilitate Good Learning Experiences in Clinical Studies in Nursing: Bachelor Students' Perceptions	Bjorg Dale, Arne Leiland, Jan Gunnar Dale. 2013	Att studera vad sjuksköterska studeranden uppfattar vara viktiga för att ha goda inlärningsupplevelser i den kliniska delen av sina studier.	8 sjuksköterska studeranden har intervjuats. Intervjuerna har gjorts verbalt och en kvalitativ innehållsanalys har använt för undersökningen av intervjumaterialet.	Studien undersöker betydelsen av intervjudeltagarnas upplevelser och där för kan inte generaliseras. Dock resultaten stämmer överens med andra studier med samma syfte.
Newly graduated nurses' empowerment regarding professional competence and other work-related factors	Liisa Kukkonen, Helena Leino-Kilpi, Olivia Numminen, Hannu Isoaho, Mervi Flinkman, Riitta Meretoja. 2016	Att studera hur nyutbildade sjuksköterskor utvärderar sin egenmakt (eng. empowerment) men även att klargöra deras yrkeskompetens jämfört med andra arbetsrelaterade faktorer.	Deskriptiv, tvärsnitts- och korrelation metod. Egenmakt (eng. empowerment) har mätts med <i>19-item Qualities of an Empowerment Nurse Scale</i> .	Även sjuksköterskors egenutvärdering av sina kompetenser uppmärksammats. Mätningen har gjorts med <i>the Nurse Competence Scale</i> .
Newly Graduated Nurses' Competence and Individual and Organizational Factors: A Multivariate Analysis	Olivia Numminen, Helena Leino, Hannu Isoaho, Riitta Meretoja. 2015	Att studera förhållanden mellan nyutexaminerade sjuksköterskors uppfattning av deras professionella kompetens och individuella samt organisatoriska arbetsrelaterade faktorer.	Multivariat av kvantitativ och deskriptiv korrelation metod. 318 nyutexaminerade sjuksköterskor har intervjuats. Intervjufrågorna gällde fem kategorier: professionell kompetens, yrkesengagemang, egenmakt (eng. empowerment), arbetsmiljö och den etiska delen av vårddyrket.	Studien kan användas som ett instrument för planering av arbetsintroduktionsprogram och andra yrkesinredningsprogram riktade förnyutexaminerade sjuksköterskor.